

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα – Έκθεση,

Ημερομηνία: 15 Ιουνίου 2020

Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

A1. Θεματικό κέντρο: Η προσωπική προσέγγιση της ανάγνωσης και ο ρόλος της στη διαμόρφωση του χαρακτήρα.

1^η παράγραφος: Η ανάγνωση τρόπος αυτοπροσδιορισμού και αυτοπραγμάτωσης.

2^η παράγραφος: Τρόπος ερμηνείας του κόσμου, κοινωνικής συσχέτισης και διδαχής.

3^η παράγραφος: Η ανάγνωση ως εσωτερική διαδικασία συνιστά και μια σύγχρονη αντίληψη για τη διαχείριση.

4^η παράγραφος: του ελεύθερου χρόνου, η οποία υποστηρίχθηκε από τις νέες τεχνολογίες.

5^η παράγραφος: η συγκρότηση της προσωπικότητας μέσω του ατομικού διαβάσματος.

6^η παράγραφος: Ο αναγνώστης δίνεται να επενεργήσει στο κείμενο δημιουργικά, προσαρμόζοντας το στις προσλαμβάνουσες του.

7^η παράγραφος: Η ευεργετική επίδραση του διαβάσματος σε όλες τις περιστάσεις μέσα από τη συνειδητοποίηση της ομοιότητας των βιωμάτων.

8^η παράγραφος: Ο αναγνώστης εν τέλει αναγεννάται, αναμορφώνεται και εξελίσσεται μέσα από κάθε ανάγνωση.

B1.

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

B2. α. Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων και του αιτίου-αποτελέσματος. Ειδικότερα, ο συγγραφέας διατυπώνει την άποψη ότι για αιώνες οι Ευρωπαίοι διαβάζουν δυνατά και στη συνέχεια προσκομίζει αποδεικτικό υλικό για να την υποστηρίξει, όπως την περίπτωση των αρχαίων Ελλήνων ή των μοναχών στην Ευρώπη («Οι αρχαίοι Έλληνες...Ευρώπης»). Στη συνέχεια, πρόθεση του συγγραφέα είναι να αναδείξει ότι οι τεχνολογίες κειμένου και η άνοδος της λαϊκής γραφής (αίτιο) οδήγησαν στη σημερινή πρακτική της σιωπηλής ανάγνωσης (αποτέλεσμα).

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β. Στη συγκεκριμένη παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας κάνει χρήση του β' προσώπου ενικού αριθμού («να σκέφτεσαι») δηλώνοντας τη διάθεσή του για διάλογο και επικοινωνία με τον αναγνώστη, προσδίδοντας συμβουλευτικό ύφος σχετικά με την επίδραση της ανάγνωσης στη διεύρυνση των οριζόντων του αναγνώστη. Στη συνέχεια, με τη χρήση του α' προσώπου πληθυντικού αριθμού («διαβάσαμε») δηλώνει την ένταξή του στο σύνολο των αναγνωστών. Με την καθολική αποδοχή της άποψης ότι η επιλογή των αναγνωσμάτων μας μάς διαμορφώνει ως προσωπικότητες υπογραμμίζει τη συνυπευθυνότητα του αναγνώστη απέναντι στο διάβασμα. Τέλος, με τη χρήση του α' προσώπου ενικού αριθμού («κατάλαβα») φανερώνει τη βιωματική στάση του και τον υποκειμενισμό της άποψής του ότι η ανάγνωση αποτελεί ατομική υπόθεση. Με την εναλλαγή των παραπάνω ρηματικών προσώπων ο συγγραφέας προσδίδει στον λόγο του αμεσότητα και ζωντάνια.

B3. α. Η λειτουργία της γλώσσας στις υπογραμμισμένες φράσεις είναι η ποιητική (συνυποδηλωτική-μεταφορική).

Μεταγραφή: προσωπικά, κατάλαβα πολύ νωρίς ότι το διάβασμα ήταν μια εντελώς ατομική υπόθεση (όσο πιο νωρίς το αντιλαμβάνεσαι αυτό τόσο πιο καλά) και ξεκίνησα αμέσως/διακαώς να διαβάζω ότι βιβλίο τυχαία/ συμπτωματικά έβρισκα μπροστά μου.

- β. 1. Σφυρυλατεί= διαμορφώνει/αποκρυσταλώνει
2. εναλλακτική=διαφορετική/πρωτοποριακή
3. προώθηση=επίσπηση
4. μεγεθύνει=διευρύνει

B4. α. να κατανοήσουμε τον κόσμο->την κατανόηση του κόσμου

Να μοιραστούμε αυτή την εμπειρία μας->το μοίρασμα αυτής της εμπειρίας μας.

Με τη μετατροπή των ρηματικών συνόλων σε ονοματικά η πληροφορία πυκνώνεται και δηλώνονται αφηρημένες έννοιες. Έτσι, δίνεται στο απόσπασμα απρόσωπο ύφος και συνεκδοχικά ύφος αντικειμενικού λόγου. Παράλληλα, τα επιχειρήματα αντικρούονται δύσκολα, αφού οι ονοματοποιημένοι τύποι φέρουν τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά τόσο των ρηματικών διαδικασιών από όπου προέρχονται όσο και το αποτέλεσμα αυτών των διαδικασιών.

β.

1. Διακόπτεται η κανονική ροή του λόγου, ώστε ο συγγραφέας να προσθέσει απαραίτητη πληροφορία κατά τη γνώμη του που επεξηγεί την κανονική ατομική δραστηριότητα.
2. Επιδιώκεται η αυτούσια παράθεση της άποψης του αμερικανού συγγραφέα George R.R. Martin σε ευθύ λόγο.
3. Χρησιμοποιείται ο όρος «τέχνη» με μεταφορική σημασία.

Γ1. Αξιότιμου καθηγητές,
Σεβαστοί γονείς και κηδεμόνες,
Αγαπητοί συμμαθητές,

Αίσθημα χαράς με διακατέχει που συμμετέχω ως εκπρόσωπος της σχολικής κοινότητας στη σημερινή εκδήλωση. Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα βιβλίου και με δεδομένη την ανάγκη διαμόρφωσης αναγνωστικής κουλτούρας. Θα ήθελα να εστιάσω την προσοχή σας στην αξία της φιλαναγνωσίας τόσο στον αυτοπροσδιορισμό όσο και στην αυτοπραγμάτωση του νέου. Επομένως, η αναγνωστική εμπειρία αποτελεί ζητούμενο και στη διαδικασία αυτή (μπορεί) και οφείλει να συνδράμει τόσο το σχολικό όσο και το κοινωνικό περιβάλλον.

Ζητούμενο 1

Αξία Ανάγνωσης:

- Συμβάλλει στην ανάπτυξη των πνευματικών δυνάμεων του ατόμου, οξύνεται η κριτική ικανότητα, διεγείρεται η φαντασία, διευρύνεται η δημιουργικότητα, ακονίζεται η μνήμη, σχηματοποιείται η σκέψη και οδηγείται το άτομο σε πνευματική εγρήγορση. Η ανάγνωση, άλλωστε, είναι ένας τρόπος αυτομόρφωσης και επίτευξη της δια βίου μάθησης.
- Αποτελεί πηγή γνώσεων, ιδεών και πληροφοριών. Έτσι ο αναγνώστης έρχεται σε επαφή με ένα μεγάλο μέρος της συλλογικής γνώσης και συνειδητοποιεί τον κόσμο – φυσικό και κοινωνικό – που τον περιβάλλει.
- Ο άνθρωπος διδάσκεται πολύπλευρα, αποδρά, προβληματίζεται, αμφισβητεί, διαμορφώνει άποψη, ωριμάζει και πλουτίζει νοητικά. Εμβαθύνει σε έννοιες, κατανοεί την πραγματικότητα, «συνομιλεί» με το παρελθόν, βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με το συγγραφέα, έρχεται σε επαφή με τα μεγάλα πνεύματα της διανόησης, αφουγκράζεται τον τρόπο σκέψης της και υιοθετεί έναν νέο – άλλο τρόπο σκέψης. Συνειδητοποιεί την ευρύτητα του ανθρώπινου πνεύματος.
- Αποτελεί μέσο αυτογνωσίας, καθώς ο αναγνώστης διαμορφώνει σταδιακά και αποκρυσταλλώνει τις προσωπικές του απόψεις, νοηματοδοτεί το κείμενο βάσει της δικής του οπτικής/ κοσμοθεωρίας και εμπειρίας. Έτσι αποκτά συνείδηση του εαυτού του, γνωρίζει δηλαδή καλύτερα τον εαυτό του και οδηγείται εκ νέου σε μια στάση απέναντι στον κόσμο. Δημιουργεί δηλαδή ένα «προσωπικό» άτυπο βιβλίο με «κεφάλαια» από τη δική του ζωή.
- Εμπλουτισμός εκφραστικών δυνατοτήτων του ατόμου, ανάπτυξη της γλωσσικής ευαισθησίας και καλύτερη γνώση της γλώσσας: Το γλωσσικό αισθητήριο αναπτύσσεται, εμπλουτίζεται, διευρύνεται και μπορεί να διεγείρει και να συγκροτεί περισσότερη σκέψη.
- Αποτελεί τρόπο εποικοδομητικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Ο άνθρωπος ωφελείται όχι μόνο πνευματικά αλλά και ηθικά – ψυχικά – συναισθηματικά. Ξετυλίγονται μπροστά του σκέψεις και συναισθήματα που άλλοτε τον προβληματίζουν και άλλοτε τον συγκινούν. Έτσι, εξευγενίζεται η ψυχή του ατόμου, αναπτύσσεται ο συναισθηματικός του κόσμος, η ευαισθησία, η ενσυναίσθηση, εκλεπτύνονται τα αισθητικά του κριτήρια. Παράλληλα το άτομο ηθικοποιείται, εξανθρωπίζεται, διαμορφώνει αρχές και αξίες. Γίνεται φορέας κοινωνικών και ανθρωπιστικών αξιών. Συνειδητοποιεί την κοινωνική διαφορετικότητα, έρχεται σε επαφή με διαφορετικό τρόπο σκέψης, διαφορετική

κουλτούρα. Έτσι ενισχύονται οι δημοκρατικές του αρχές, η ελευθερία έκφρασης, το δικαίωμα στη γραφή και στη σκέψη και υπερτονίζεται η ανεμπόδιστη κυκλοφορία ιδεών.

Ζητούμενο 2

Τρόποι Ενίσχυσης Φιλαναγνωσίας (μέσω του σχολείου):

- Απαραίτητη κρίνεται η συμβολή του εκπαιδευτικού ώστε να καλλιεργεί τις αναγνωστικές δεξιότητες των μαθητών, να προβάλλει και να διαδώσει την αναγνωστική απόλαυση. Η τάξη μπορεί να λάβει το χαρακτήρα μιας άτυπης αναγνωστικής κοινότητας, όπου ο εκπαιδευτικός θα αποτελεί τον καθοδηγητή, προωθώντας το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα, την ισότητα των μελών, την ελευθερία στην έκφραση, τη συνεργασία, ώστε ο μαθητής να αποκτήσει δικές του αναγνωστικές εμπειρίες, να σχηματοποιήσει δικές του τεχνικές, να δημιουργήσει ένα προσωπικό άτυπο βιβλίο.
- Παράλληλα, εφαρμόζει δημιουργικές πρακτικές με στόχο τη δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης παιδιού – κειμένου με κύριο στόχο την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας.
- Ανάπτυξη βιωματικών δράσεων στα σχολεία, εντός της τάξης αλλά και σε συνεργασία με άλλα σχολεία, τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση, όπως αγώνες φιλαναγνωσίας σε κείμενα, γιορτή ποίησης με απαγγελίες, λειτουργία λεσχών ανάγνωσης/ αφήγησης και εργαστήρια δημιουργικής γραφής, διοργάνωση επισκέψεων συγγραφέων, ενδοσχολικές δηλαδή συναντήσεις με ποιητές, πνευματικούς ανθρώπους.
- Εμπλουτισμός βιβλιοθηκών των σχολείων με παροχή βιβλίων, εμπλοκή του παιδιού στην αναγνωστική πράξη μέσω δηλαδή του δανεισμού βιβλίων, τη συζήτηση εν συνεχεία του περιεχομένου, των εννοιών, των προβληματισμών που ανακύπτουν.
- Μύηση των μικρών μαθητών στο μαγευτικό κόσμο της λογοτεχνίας και η απόκτηση από μέρος της μιας θετικής, σταθερής (ελληνικής αλλά και παγκόσμιας) αναγνωστικής συμπεριφοράς.
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και στελεχών εκπαίδευσης σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του «μαθήματος» φιλαναγνωσίας, ώστε να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των μαθητών για απόκτηση γνώσης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση εμπειρικών δράσεων και διαδραστικών δραστηριοτήτων που θα εμπλουτίσουν τη διαδικασία καθιστώντας την πιο άνετη και ενδιαφέρουσα (ψηφιοποίηση βιβλίων, ηχογράφηση ιστοριών, κ.α.).

Δράσεις εντός σχολείου

- Συμβολή διαδικτύου συνδυαζόμενο με τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης ως προς την γνωστοποίηση βιβλίων και συγγραφέων.
- Παράλληλα, η εικονική αποτύπωση των βιβλίων μέσω ταινιών εμπνευσμένων από λογοτεχνήματα, των ακουστικών και ηλεκτρονικών αναγνωσμάτων.
- Η σημασία του αγαθού της δημόσιας βιβλιοθήκης με την παράλληλη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων.
- Λέσχες ανάγνωσης δια ζώσης (βιβλιοπωλεία-βιβλιοθήκες) αλλά και ηλεκτρονικής μορφής (fora)
- Ερεθίσματα και πρότυπα του στενού και ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Επίλογος

Τελειώνοντας την ομιλία μου θα ήθελα να επισημάνω ότι η πρακτική της ανάγνωσης αποτελεί το θεραπευτικό αντίδοτο στην ανθρώπινη θνητότητα και φθορά του χρόνου.

Στόχος μου δεν ήταν να ανακινήσω ένα ζήτημα θεωρητικό, αλλά να διατυπώσω πρακτικές και εφαρμόσιμες δράσεις ώστε να καλλιεργηθεί η αναγνωστική συνείδηση, κάτι που αποτελεί κυρίως η ευθύνη ατομική.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Επιμέλεια:

Αντώνης Σαρρής, Κατερίνα Σούλη, Ελένη Παπαποστόλου, Παναγιώτα Τσελεμάρκου, Προκόπης Μυγδάλης, Ρούλα Κυρίτση

Ευχόμαστε καλά αποτελέσματα!

Για την εύστοχη Συμπλήρωση του Μηχανογραφικού Δελτίου συμβουλευτείτε τον Οδηγό Σπουδών από τις εκδόσεις μας: «**ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ**».

Όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τις Σχολές, τις Σπουδές και τα Επαγγέλματα με βάση τις πρόσφατες αλλαγές στα Τμήματα και τις Σχολές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης!

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ: www.methodiko.net

Μεθοδικό Φροντιστήριο

Βουλιαγμένης & Κύπρου 2, Αργυρούπολη, Τηλ: 210 99 40 999
Δ. Γούναρη 201, Γλυφάδα, Τηλ: 210 96 36 300
Ελ. Βενιζέλου 45 Ν.Σμύρνη, Τηλ: 210 93 10 320

www.methodiko.net